

Erindringer

Skrevet i 1913 af Niels Romvig Nielsen, St. Romvig

Redigeret af Poul Hjørnholm.

NB:

Oversat fra original, håndskrevet beretning med datidens skrivemåde. Ulæselige ord og passager er markeret med

Niels fortæller:

Østligst på Romvig Mark har ligget en tre fire Huse som nu er nedrevne. Den ene lå på den nederste Skråning af Raggerbjerg (Nordøstsiden) der boede til i 1880'erne et Par meget gamle Folk Jens Peder med Tilnavn Konge (hans Fader skal havde været Stodderkonge) og Hustru "Maren Peder", der var god til at fortælle, desværre kan jeg intet huske af hendes Fortællinger. Hos disse to gamle brugtes en Kakkellovn af Mursten, den eneste jeg har set af den slags. Der, hvor nu Hans Thomsens Plantage er, har ligget tre Huse ikke langt fra Visgaard Skjel, i den sidst nedrevne, Kålgårdsdigerne er endnu, boede en Knud Brønsholm og Hustru Maren. I den anden, som jeg ikke kan huske boede Hendrik og Kone Karen Kvindvad og den lå mellem Kirkevejen og en som kaldes Røverstuen hvor Jens Saxsens Statshus ligger lå et Hus, som kaldtes "Hummelhuset", der boede Mads Hummel og Maren Hummel. Mads gik omkring og handlede med Hægter, Nåle, Bendler o.m. Når han så kom hjem, vilde Maren gjerne "lette" hans Krampose, i det hun med rund Hånd meddelte sine Veninder Nabokonerne af dens Indhold. Dette skulle dog foregå uden Madses Vidende, dersom det skulde gå af i Fred. Mellem de to Nabokoner gik det heller ikke altid fredelig af. Maren Hummel som var stor og stærk havde engang ligefrem med Næverne sat Karen Kvindvad på Døren. Karen måtte retirere til sit Hjem, men rasende var hun. Næste Morgen tidlig før hendes Mand skulde på Dagleje måtte han love Karen at gå ind til Maren H. og tage hævn. Hjertet har vist ikke siddet højt hos Hendrik, da han begav sig på Vandring, han var fredsommelig og godmodig af Natur, men afsted måtte han. Maren H. så han kom på Frastand stile mod sit Hus og anede hans Ærinde. Hun får travlt, sætter Stegepanden over ilden med Æg og Flæsk og da Hendrik kommer, er hun lutter Ælskværdighed, opvarter ham med en lækker Frokost og en god Snaps til og det kunde Hendrik naturligvis ikke stå for, så sit egentlige Ærinde, fik han slet ikke lukket af for. Da han kom hjem til

sin Kone beroligede han hende dog med, at Maren havde fået en værre Omgang.

Lidt øst for plantagen på Visgaard Mark har også ligget et Hus. Kålgårdsdiget ses endnu, der har boet en Anders Konge (Fader til J.P.)

Omtrent midt i den nuværende Plantage er der en temmelig stor Lavning, som kaldes "Røverstuen". Efter Sagnet skal der have boet Røvere. Syd for Røverstuen har ligget et tredje Hus, hvor en Niels Meldgaard har boet, senere Søren Bjerggaard, der var en Særling og som Folk drev Løjer med, somtid temmelig grovkornet, ham er der mange Fortællinger om. Han blev engang bedt til Bryllup i Sønner Pugdal, da boede han i Helleskov, det vil sige det var ikke af rette Vedkommende, han var budt, men af en Søren var glad for at komme til Bryllup. Da han kom til Gildegården blev han budt en "Meldmad" og så ventede man vel at Stodderen kunde gå igjen. "Nej Tak" siger Søren, jeg tager ikke imod Stakkels-Meldmad. Jeg er indbudet Gjæst. Så kom han til Gildesbordet og senere om Aftenen da Folk var blevne "oprømte", blev der dreven svær Halløj med Søren, som blev udklædt med Halmvisk o.m. Den Tid var Morskaben vel nok mere støjende end nu om stunder.

Fra 1864:

I 64 var der en Afdeling Østrigere. Den Dag det rygtedes at de var kommet eller måske snarere, var der en Del her fra Romvig som gik op på Kroghøj, derfra kunde man se dem i en lang mørk Linie på Landevejen fra Herning til Holstebro. Deres Stål eller Metal Lynede i Solen. Skjönt jeg kun var fire år, kan jeg tydelig huske det, også, at der var en Mand (Jens Køhl) fra Vildbjerg med oppe på Højen. Fjenden holdt Hvil nogle dage på Sindinggaard. En Karl fortalte, at de spiste gårdens høns. De holdt Jagt på dem runde i gården, og huggede Hovedet af dem med Sablen. De hovedløse fløj omkring og helt op på husene. Her i mit Hjem var der en Aften 3 Østrigere de forlangte noget at spise, da de drog afsted tog de en Ost og noget Træ (til Brænde) med sig. De opførte sig ellers venlig.

På gårdene måtte man jo hjælpe sig med Drengene, da Karlene jo var indkaldt. En Formiddag (fortæller Fader) var to af de unge Karle ude i marken og harve, da Fader ser begge Harver med Heste stå og holde Hvil mens kuskene morer sig med at "springe Buk". Den 3die unge Karl sendes så med Besked fra Husbond til de unge Mænd, at de må spænde Hestene fra og "lege til Middag". Tilladelsen benyttedes dog ikke desværre for Hestene.

Lidt øst for Raggerbjerg lå og ligger endnu et Hus, hvor der det først jeg kan huske boede en Mand, som blev kaldt Jakob Vævmand og Konen Mariane Væverkone, de vævede meget for Folk. Jakob var livlig og meget til at snakke op med Børn, det var ham der kjørte den omtalte Tur fra Sindinggaard. Jakob døde meget pludselig, på Høladet med en "Vild" Hø i armene. Om formiddagen var han i mit Hjem efter Kjøretøj til at hente Høet med (han bjergede hvert År noget Hø her nede "Katskjik" som næsten ingen andre kunde slå men Jakob kunde tage det så det så ud, som det var "taget" med Ragekniv). Vor Røgter og jeg stod og hjalp til med at spende for. Så spørger Røgteren: "kommer du her ned i Eftermiddag". "Ja det gjør jeg da, dersom jeg da lever", siger Jakob, og så fortalte han et Eksempel eller to hvorledes Folk sådan var død så pludselig uden foregående Sygdom. Ved Aftenstide døde Jakob.

Tæt syd for Raggerbjerg boede en mærkelig Mand, som hed Johannes Madsen. Han var ikke så lidt af en Original nærmest hvad man benævner Tusindkunstner. Der var snart ikke den Ting, som han ikke kunde lave og ikke det Håndværk, som han ikke kunde fuske i. Alting interesserede han sig for, særlig når det var noget der var vanskelig og indviklet. Var der noget Folk i Omegnen skulde have lavet istand og det ikke rigtig vilde gå i Lave, så måtte der strax Bud efter Johannes. Der var vist ikke den Gaard i en vid Omkreds hvor han ikke havde arbejdet. Hans Hovedbeskæftigelse var dog Brolæggerarbejde. Ved alle Auktioner som holdtes i Egnen var Johannes mødt og købte alt slags Skrammel. Når et Nummer blev råbt op og ingen vilde byde sagde Fuldmægtigen "hvor har vi Johannes Madsen". Han kunde tidt få hele Vognlæs. Sligt lå i Dynger hjemme omkring hans Hus. Engang købte han noget gammelt Mølleværk og vilde bygge en "Benmølle" (til at male Ben) han fik den dog aldrig fuldført, en del af Værket lå i mange År oppe på Raggerbjerg. Johanneses første Hustru Stine, var en oplyst og interessant Kvinde, sit grundtviske uden at jeg ved, hvor hun er påvirket fra, da den Retning ikke var almindelig den gang her på Egnen. Stine lod Pindene gå, det tog ikke lang tid at få en hun kom ikke så sjelden ned til min Bedstemor og sad og strikkede om Aftenen og hun kunde godt blive siddende til langt efter Midnat. Samtidig gik Underholdningen godt, hun var god til at fortælle. Stine døde vist midt i 1880'erne. Johannes var gift 3 gange. På sine gamle Dage solgte han sin Ejendom til sin Brodersøn, som købte mere Jord til, han byggede en

smuk ny Gård på en Lod fra Karlsmose. Huset var selvfølgelig bygget billig og original. Kjelder under hele Huset med Værksted og Rum til forskjellig. Ved Huset og har han plantet en masse både Frugttræer, Fyr og Gran så det er rigtig kjøn. En del gamle Tørvegrave jævnedet han til en Kulturvang og han glædede sig ved det når han viste det for Besøgende. I sine unge År havde han en Tid været i lære hos en bekjent Tusindkunstner "Anders Uldkjær" i Uldkjær. Engang da Johannes var på "Husmandsrejse" rejste han alene og besøgte bl. a. La Cour, Askov. Johannes var et ualmindeligt flittigt Menneske, som arbejdede fra tidlig Morgen til sen Aften, aldrig ledig, kun når han kom i Snak med en', for han ville gerne snakke.

Han sad altid i små Kår, han ville gerne experimentere, men hans Hjælpe-midler var tarvelige. Johannes skulle sikkert have været Maskinist eller Inge-niør, men i gamle Dage var det vanskelige at komme frem end nu om Stunder (jeg har for resten hørt Talere hævde det modsatte).

Da Johannes blev så gammel at han ikke kunne udrette noget, flyttede han til Herning og levede vist der et År eller to. Han døde for et par År siden.

Romvig Jorder er måske udstykket så meget som enkelte andre Ejendomme på Egnen, Husene er dog fornyede og forstørrede og nogle blevne til smukke Gårde med omkring 10 Køer foruden Ungkvæg og 2 – 3 Hestesåledes Anders Kr. Andersen hvis halve Jord ligger i Sinding og halve i Romvig, han har både Selvbinder og Motortørskeværk og hvad der hører til et moderne Landbrug. Kr. Madsens er også smukt opbygget. Vest for Romvig er Kr. Pedersen og Niels Thinggaards Gårde.

Niels Thinggaard's søn Karl bor i dag i Salt Lake City, Utah U.S.A. Han har boet i staterne i over 60 år. 27.02.2018 fylder han 104 år!